

Безпечне середовище має такі основні характеристики психологічно безпечного середовища – відсутність виявів психологічного насильства у взаємодії учасників освітнього процесу; задоволення основних потреб в особистісно-довірчому спілкуванні; зміцнення психічного здоров'я; запобігання загроз для продуктивного розвитку особистості; оптимізація різних аспектів професійної діяльності; організація освітнього середовища, яка стимулює творчий розвиток особистості.

Фактор захищеності, що визначає психологічну безпеку особистості, охоплює засоби, а саме фізичні і психологічні (механізми психологічного захисту), які люди використовують для захисту від тривожних і небезпечних ситуацій. Рівень захищеності залежить від ступеня конструктивності і активності поведінки й діяльності педагога.

Висновки. Психологічна безпека особистості майбутнього вчителя початкових класів може бути визначена як інтегроване утворення, яке охоплює психологічну захищеність від негативних впливів і психологічного насильства, за якої забезпечується захист психологічного здоров'я і також задоволені базові потреби у самозбереженні, та психологічну незалежність, що забезпечує можливості усвідомленого саморозвитку.

Основними чинниками психологічної безпеки особистості вчителя початкової школи є такі: людський, середовища і захищеності. Подальші наукові пошуки можуть бути пов'язані з глибшим аналізом фактору захищеності, уточненням структури психологічної безпеки особистості вчителя, вивчення особливостей психологічної безпеки особистості вчителів на різних стадіях професійного становлення.

Список використаних джерел:

1. Вікіпедія: Психологічна безпека URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D0%B0 (дата звертання 27.04.2021)
2. МЕШКО Г.М., Мешко О.І. ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ. 2017. URL: <file:///D:/%D0%BF%D0%B5%D0%B4/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B5/206-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-610-1-10-20200211.pdf> (дата звертання 23.04.2021).
3. Харченко А.С. ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Львів, 2012. С. 443-450. URL: https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsp/02_2012_2/12hasovv.pdf (дата звертання 29.04.2021).

ПРОФІЛАКТИКА НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ ТА ТРАВМАТИЗМУ

Бережнюк А. А.
м. Полтава

Анотація. Сучасний період розвитку суспільства характеризується все більш зростаючими суперечностями, протиріччями між людиною та навколишнім середовищем. Не є винятком і Україна, в якій щорічно внаслідок різного роду небезпек невиробничого характеру гине близько 70 тисяч осіб. У статті описується поняття виробничих травм та захворювань та подані рекомендації щодо недопущення цих ганебних явищ.

Ключові слова: травматизм, професійне захворювання, виробничі та побутові травми.

Виробничі травми та професійні захворювання (отруєння) є небажаним наслідком взаємодії людини з виробничим середовищем. До травм приводять нещасні випадки, які являють собою раптові події, що викликаються зовнішніми чинниками і чинять шкоду людині.

Охорона праці на виробництві починається з організації управління охороною праці.

Роботодавець зобов'язаний створити в кожному структурному підрозділі і на робочому місці умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці. З цією метою роботодавець забезпечує функціонування системи управління охороною праці. Метою дослідження виробничого травматизму є розробка заходів щодо запобігання нещасним випадкам на виробництві та профзахворюванням.

Не менш негативним явищем є професійні захворювання. Це захворювання, що виникли внаслідок професійної діяльності та зумовлюються виключно або переважно впливом шкідливих речовин і певних видів робіт та інших факторів, пов'язаних з роботою. Виробнича травма (на відміну від професійних захворювань) – це пошкодження тканин, порушення анатомічної цілісності організму людини або його функцій внаслідок впливу виробничих факторів. Як правило, виробнича травма є наслідком нещасного випадку на виробництві, який розуміється як обмежена у часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю або настала смерть.

Основними причинами виробничих травм та професійних захворювань є:

- незастосування засобів індивідуального захисту (за їх наявності);
- незастосування засобів колективного захисту (за їх наявності);
- порушення трудової і виробничої дисципліни;
- невиконання посадових обов'язків;
- невиконання вимог інструкцій з охорони праці;
- алкогольне, наркотичне сп'яніння, токсикологічне отруєння;
- низька нервово-психічна стійкість
- незадовільні фізичні дані або стан здоров'я;
- незадовільний психологічний клімат у колективі;
- травмування внаслідок протиправних дій інших осіб.

Для недопущення випадків травматизму застосовують різні методи. Небезпечні і шкідливі виробничі фактори виробничого середовища впливають на здоров'я і працездатність людини.

Вивчення виробничого травматизму відбувається двома шляхами: вивчення травматизму і професійних захворювань за матеріалами статистики; дослідження прихованих небезпек за допомогою технічного обстеження підприємства, цеху або дільниці, – використання монографічного методу вивчення. Статистичний метод полягає у такому. За даними актів можна вивчити розподіл потерпілих за ознаками статі, віку, профілем, місцем нещасного випадку, характером пошкодження, його важкістю. Вивчення травматизму цим методом дає можливість шляхом обчислень визначити частоту травм та їх важкість. Ефективність даного методу залежить від повноти і правильності первинного обліку нещасних випадків. Щоб обрахувати стан і динаміку травматизму на підприємстві, необхідно кількість нещасних випадків пов'язати з кількістю працюючих на підприємстві і з важкістю нещасних випадків. Монографічний метод полягає у поглибленому дослідженні вибраного об'єкта з урахуванням виробничих умов. Мета вивчення – виявити потенційно небезпечні й шкідливі фактори виробництва та усунути їх.

Успішна профілактика виробничого травматизму та професійної захворюваності можлива лише за умови ретельного вивчення причин їх виникнення. *Основні заходи із запобігання травматизму передбачені:*

- в системі нормативно-правових актів з охорони праці;
- в організації навчання з питань охорони праці;
- в аналізі, прогнозуванні та профілактиці виробничого травматизму;
- в раціональному плануванні коштів на заходи з охорони праці.

Усі заходи із запобігання виробничому травматизму можна поділити на організаційні

та технічні. До організаційних заходів відносять:

- якісне проведення інструктажів та навчання працівників;
- підвищення рівня професійної кваліфікації працівників та залучення їх до роботи за їх спеціальністю;

Технічні заходи:

- раціональні рішення при проектуванні і будівництві виробничих будівель згідно санітарних, будівельних і протипожежних норм і правил;
- застосування безпечного технологічного обладнання; правильний вибір режимів роботи обладнання відповідно до норм та правил безпеки і виробничої санітарії;
- проведення комплексної механізації і автоматизації виробничих процесів;
- створення надійних технічних засобів запобіганню аварій, вибухів і пожеж;
- упровадження нових технологій, що виключають прояв небезпечних і шкідливих чинників та інше.

Важливими у забезпеченні безпечної праці і запобіганні травматизму на виробництві є чинники особистого характеру: знання керівником робіт персональних особливостей кожного працівника, його психологічних характеристик, медичних показань і їх відповідність умовам праці, ставленні до праці, дисциплінованості, задоволеності працею, засвоєння навичок безпечних методів роботи, знання норм і правил з охорони праці і пожежної безпеки, його ставлення до інших працівників, морально-психологічного клімату у виробничому колективі.

Список використаних джерел:

1. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці : підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009.
2. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці : навч. посіб. 4-ге вид., допов. і перероб. К.: Університет «Україна», 2009.
3. Основи охорони праці : підручник. 2-ге видання / К.Н.Ткачук, М.О.Халімовський, В.В.Зацарний та ін. К.: Основа, 2006.

КУЛЬТУРА БЕЗПЕКИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

*Близнюк М. М.
м. Полтава*

Анотація. У статті порушено питання розгляду культури безпеки життєдіяльності як елемента загальної культури. На кінець ХХ – початок ХХІ століття склалося розуміння того, що культура безпеки повинна ставитися не тільки до персоналу потенційно небезпечних об'єктів і зводиться до підготовленості посадових осіб, а й застосовуватися по відношенню до кожної людини окремо і суспільства в цілому. Від ціннісних установок людей, мотивів їх поведінки, особистісних і професійних якостей і здібностей залежить у визначальній мірі ефективність заходів щодо забезпечення безпеки життєдіяльності, зниження індивідуальних, соціальних і глобальних ризиків. Таким чином, культура безпеки стає найважливішою характеристикою процесу життєзабезпечення людини, суспільства, держави.

Ключові слова: культура, безпека, життєдіяльність, небезпека, надзвичайні ситуації.

У сучасному світі небезпечні і надзвичайні ситуації різного походження стали об'єктивною реальністю життєдіяльності людини і несуть загрозу її життю, здоров'ю, тягнуть величезні матеріальні втрати і завдають значної шкоди навколишньому природному середовищу. Безпека – необхідна умова подальшого розвитку цивілізації [1]. Однак і в ХХІ столітті зберігаються традиційні погрози і небезпеки, виникають нові. Посилюються